

Jordbruksverket

REDOVISNING DRIFTMETODER 2014

Dnr 3.2.18-7313/2013

Verksamhetsår 2013-10-16 till 2014-10-15

Projektnamn

Driftmetoder

Målsättning

Att i seminarieform samla biodlare till föreläsningar och diskussioner för att höja erfarenhetsutbytet och kompetensen hos biodlarna.

Målgrupp

Binäringen i Sverige

Syfte/effektmål

Att genom ökad kunskap kunna göra sin biodling mer rationell.

Uppnådda resultat

Projektet genomfördes under yb-konferensen i februari. Dels hölls ett antal presentationer av 7 st biodlare/biodlingsföretagare med skilda sätt att bedriva biodlingen på. Till detta kom en workshop där deltagarna delades in i 3 grupper för att diskutera igenom ett antal frågeställningar. Diskussionsfrågorna var:

1. Ekonomi
 - a. Vilka är de största problemen i din biodling för att få en god ekonomi?
 - b. Nämn tre faktorer som skulle kunna hjälpa ditt företag att bli ekonomiskt hållbart.
 - c. Hur ser du på att få ett direkt ekonomist stöd för din biodling (t.ex. miljöstöd för den pollineringen bina gör). Fördelar? Nackdelar?

 2. Hälsa
 - a. Vad kan du göra i din biodling för att förbättra dina bins hälsa? Nämn tre åtgärder.
 - b. Finns det behov av förebyggande provtagning och analys för sjukdomar/parasiter i bisamhällena? Och i så fall varför?
 - c. Vilka är de största bristerna i den nuvarande bisjukdomslagstiftningen?
 - d. Hur ser du på bitillsynen som den är i dag? Vilken kontakt har du med bitillsynen och får du den hjälp du behöver? Fördelar? Nackdelar?
 - e. Hur skulle du önska att bitillsynen såg ut i framtiden?
-

3. Logistik och arbetsmiljö/ergonomi
 - a. Nämn tre ergonomiska/rationella hjälpmedel som du använder i din biodling i dag.
 - b. Nämn tre hjälpmedel/åtgärder som skulle kunna göra din biodling mer rationell och som skulle kunna förbättra arbetsmiljön. Nämn tre saker som du saknar och skulle behöva för att bli mer hållbar som biodlare.
 - c. Hur för du journal i din biodling i dag? Har du behov av andra lösningar för att förbättra din journalföring? Vad är viktigt att föra journal över i din biodling?

4. Miljö
 - a. När du anlägger en bigård vilka är de tre viktigaste faktorerna för dig?
 - b. Din önskebigård hur ser den ut?
 - c. Har miljön kring dina befintliga bigårdar förändrats under de senaste åren? Hur?
 - d. Påverkar din biodling miljön? Nämn positiva och negativa påverkanssätt.
 - e. Hur förhåller du dig till GMO-odlingar? Påverkar dessa din biodling? På vilket sätt?

Utvärdering

I utvärderingen som följde efter programpunkterna för projektet och konferensen, så fick projektet betyg mellan 3,9 – 4,3 i en 5-gradig skala.

Deltagare

Deltagare i föreläsningdelen och workshopdelen var ca 80 st.

Bäckaskog 2014-10-31

Håkan Nilsson

Bilaga 1 – Föreläsningar

Driftsformer
2014---02---08

Johan Ingjald, Varréekupa

Fribygge, ramlösa system. Uppstapling och topplister. Han invintrar på honung
Vaxad topplist. Lucka på baksidan med glas så att man ser när de bygger igen. Två lådor
är 30

cm. Hiss för att lyfta upp och fyller på med tomlådor. Skördar uppifrån. Ingen isolering
bara

täckskiva med plåttak. Varroabehandling som vanligt. 6-8 lådor på en period. Behöver
tänka 4

varéekupor jämfört med en vanlig. Botten är en slät ventilerad botten. Kan lätt komma i
svärm.

Yngeluppflyttning, man kan göra topavläggare.

Använder press för att få ur honungen. Hur blir det med bismak på honung?

Varför är lådorna så små? Principen är att ynglet hålls ihop och honungen läggs uppepå.

Den

behöver stå lodrätt men inte lika viktigt som vid "top bar hive, TBH"

TBH

Topplist kupa. Tycker Johan är bäst. 33 överlister går in. På gavlarna är det
avdelningsluckor. För

att komma åt honungen bakifrån. Allt vax är kvar i kupan året runt. Skaksvärm i kupan.
7-8

överlister första året. Året där på öppnar man andra flustret och bina börjar bygga från
andra

hållet. De flyttar honungen.

Volymmässigt är det samma storlek som en vanlig traditionell kupa. Låter honungen
sitta och

man kan ta honung året runt. Man köper aldrig vax utan man säljer vax. Hållbarhet på 20
år och

kostar ca 600 kr. Skatta som att ta bort drönarram. Tryck ihop dem på litet utrymme så
att de

bygger neråt. Man pressar även här ut honungen, det blir mer pollen i detta? Säger att i
honungsförrådet där är det mest honung och inte så mycket pollen. Framförallt ren
honung. Hur

gör man rent botten? Oftast är det inte mycket att göra rent. Bättre övervintring än i en
traditionell kupa. Allt material är ute så även om inte bina fyller allt utrymme.

Avdelningslucka

pressar ihop för att få djupet.

Det finns bigångar under säsongen. När det är vinterhonung, de flyttar in och "boar" om
sig. Lite

foder jämfört med en traditionell kupa. De bygger fast vaxväggarna i väggen.

Vad säger bitillsynsman då de ska besiktiga? Det går att ta ut ramarna man skär loss
dem från

väggarna, besiktiga på kvällen och vara försiktig. Anpassad till Dadant.

Varroabehandling med

myrsyra och använder täckskiva. Hur är ventilationen? Har inga ventilationshål. Men ska
göra en

ventilationskanal vid avdelningsluckan för att få ut CO2. Bina klarar detta själva. Bort med

ventilationen och litet fluster. Har traktens blandning men Elgon bin från början men har även

haft nordiska bin. Nordiska tar väldigt lite foder under vintern, ca 8 kg fram till rensningsflygningen. Kan mata uppifrån om det behövs.

Thomas Dahl

Bicykelmetoden,

Egen övertygelse om att han tror att det fungerar så här.

Metoden bygger på logistik

Arbeta med avläggare i driftsformen

Bin i olika åldrar beter sig på olika sätt

Enhetligt material, Hörekupan sedan 1988

Driftsformer

2014---02---08

Jämnåriga bigårdar

Vill ha trä material, kvadratisk kupa och isolera då det behövs

Botten, är barastypen med iläggsskiva och flusterkil med 3 funktioner.

Iläggsskivan kan dras ut och nätbotten. Öppet, stängt, tak och musskydd i samma fluster kil.

12 ramars halv dadant/shallow standard virke och taggad list, inga avståndsstift underlättar

slungningen. Har inte svärm galler

Tak tre delar enkel tak som täcker en låda, plåt tak. Innertaket är plast och en flerkfunktionsskiva.

Avläggarkupa. Två delar och den botten har ett fluster åt vardera hållet.

Fem ingrepp totalt men tillsyn lite oftare.

Värkontroll

Kolla läget, foder, dåliga ramar, fylla på med halvt urslungade ramar

Splittning /avläggare anlägger en bigård med 12 samhällen sker i slutet av maj

Dela yngelklotet så att drottningen vill fylla ut tomt utrymme

Svärmkontroll

Avläggare

Utjämning

Drottning

Växa till, splittningen

Bra honungs produktion, där görs splittningen två samhällen ger en bra avläggare 6 ramar

Drottning gammal, alla dessa bin tas bort. Sätter in så att det blir 12 på platsen. Bra drottningar

förs till hemmet. Åter till nollor.

Skattning. Första skattning i juli biblås. Yngelklotet brukar gå upp till låda 3 och 4.

Invintring, två åringar är bäst i honung produktionen

Bigårdsbesök. Ca två timmar per samhälle.

Hur transporterar? Pickup. Har haft bin sedan 80 talet. Tycker att splittningsmetoden är bra. Kan

vara segt i början på säsongen. Thomas tycker att det är en fördel att dela upp i yngelklotet

snarare än att skifta plats på lådorna.

Monica Larsson

Honungsgården på Bjäre, startade 2011

Från hobby till yrke.

Började YH 2010

Driftsformer

2014---02---08

Dadant. Idiot-avläggare man har bara avläggare. Har 170 samhällen i dag. Har många bin på

samma ställe. Dra ner till 10 bisamhällen. Bin till pollinering men dålig ekonomi. Frågar bonden

om bra ställen och de åker runt och tittar och hittar bra uppställningsplatser. Använder en balvagn

för transport till rapsfälten. Bina invintras på denna vagn. Man får böja sig mycket för att komma

i yngelrummet. Hyr drottningar från Lunds drottningodlingsklubb. Detta gör att hon själv slipper

att hålla koll på avelsmaterialet.

Använde apistan och apiguard. Om hon invintrar samtidigt som hon använder apiguard så bygger

bina gärna upp i den extra låda som man sätter på.

Slunglinje från LP. 60 ramar

Invintrar starka samhällen. Enbart samhällen som har 6-8 ramar med yngel vid invintringen.

Behöver vara starkt på våren. Har honung, pollen, bigift, propolis, avläggare, paketbin, bidrottningar. Apitoxin köper in bigift i Sverige. Monika är inte nöjd med den maskin hon har.

Hon har invinterat för att ha 500 samhällen. Kupa, honungslokal allt har gått på 1 500 000 kr

startstöd. Lån 370 000 kr och svärfar.

Vi kan leva på gården även om de inte har mycket mark. Hela familjen är med och Monika är

chefen. Bjöd hem banken. Kunna visa att man har koll på sin ekonomi.

När har investeringen gått hem? 500 samhällen snitt på 60 kg ca 43 kr per kg.

Niklas Nyström

100 samhällen, biodlingen som delinkomst. 8 bigårdar. Krav-certifierad.

Vaxet ska vara godkänt av krav. Omställningsperiod. Har slutet system.

Uppställningsplatser eko eller naturligt.

Ej vandringsbiodling

Ekofoder

Varroabekämpning

Varroabekämpning, varroainlägg på ett par kupor i varje bigård. Myrsyra och oxalsyra behandling. Gör inte drönaryngelbortagning

Sett ett samband med att myrsyra påverkar drottningarna, blir dåliga på våren.

Använder ram och lekablock som bibänk. Utrymme mellan kuporna. Plastkupor och trämaterial.

Dadant i yngelrummet, 3/4 langstroth i trä. Niklas ser ingen skillnad mellan trä eller plast lådor.

Har spärrgaller där det behövs då det inte räcker till. Har vildbygge i yngelrummet.

Det är dadantutrymmet som räknas, det är majoriteten av yngellådan vikt som ska vara naturmaterial

Gör svärmkontroller var 8:e dag. Mitten maj till midsommar

Om de vill svärma delar han upp dem. Det kan bli 2-4 nya samhällen av ett gammalt. Om han gör

Driftsformer

2014---02---08

en konstsvärm låter han dem stå svalt några dagar.

Bottenspär och låter alla drottningar krypa.

Kupkort ska föras där man dokumenterar alla ingrepp. Anger bistryka, honung och temperament

mm

Drottningar byts sällan ut. Kanske 10 stycken per år. Hans drottningodling går inget bra.

Billigare

att köpa.

Skattar 2-3 gånger per år. Skattar med bitömmare. Två dygn

Invintring försöker att få bort lite gammalt vax 1-2 stycken. Ska vara klar i mitten av september.

Använder foderpåsar det går snabbt.

Hur bygger bina i yngelrummet? De bygger ibland ihop ramarna och då får man skära isär.

Varför inte mellanväggar? Det behövs inte och bina tycker om att bygga. Underlättar hans arbete.

Peter Schneider, Wingsköld

100 samhällen Krav- och Demeter-certifierad.

Dadant i yngelrummet 3/4 langstroth. Trälådor och frigolittak.

Avel, förökning och vax bygget.

Avel han odlar inte drottningar han jagar de sämsta hela tiden. Han gör ingen vårundersökning.

De som är svaga får dö. Ibland slår han ihop två, men de får inte vara med och föröka sig. Den

första arbetsinsatsen är när det är dags att sätta på skattlådan. Ser det bra ut får de en extra låda

på, är det inte normalt måste han kolla. Svärmskontroll gör han var åttonde dag lyfter ett par ramar

max. Hittar han svärmceller d.v.s. fler än 6 celler. Är det färre så är det stilla byte och han låter

dem bara vara. En eller två dagar innan hon täcks tar han ut gamla drottningen och tar ut

tillsammans med ett kg bin och sätter dem i källaren och sedan ut i samma bigård igen.

Det andra

samhället där svärmceller är kvar efter 8 dagar så flyttar han över dessa ned bin och ges mat och

får vara i en barnkammare och följa upp att drottningen lägger ägg mm annars får han slå ihop

dem med andra avläggare.

Naturvaxbygge i yngelrummet, det blir många drönare då man har fribygge. De samhällen som

har flest drönare har mest honung. Är det för att det blir fler drönare i starka samhällen. Svårt att

bekämpa varroan då det blir mycket drönare. Han använde myrsyra och oxalsyra. Han har

varroainlägg i alla samhällen och han kollar alla. Kan han hålla varroan i schack? Han skulle vilja

börjat varroabehandlingen före 15 augusti.

Demeter tillåter inte drottningodling och kräver fribygget. 100 % naturmaterial. Har ett bomullstyg doppat i täckvax som täckskiva. Hans bin drar själva upp sina drottningar.

Får nypa

drottningen men de måste själva göra en ny

Driftsformer

2014---02---08

Kan man ha förstört sitt samhälle genom att ha skärt bort drönare?

Anders Wizping genom Håkan Nilsson

Håkan har arbetat där i fyra säsonger

85 bigårdar och ca 1000 samhällen. 5 personer under högsäsong

Inga investeringsstöd och biodlingen har fått betala sig själv.

Egentillverkat material, LN HLS skattlådan

Universalbotten med skiva. Vändbara täckbrädor. Blir öppning så att man kan mata och under

säsongen vänds det så att set blir luftning uppåt.

Bi-bilen är en Jumper, rymmer mycket har släp

Truck för att frakta materialet på gården. Handtruckar inomhus.

Deboxer till en knivavtäckare. 60 ramars radialslunga. Handavtäckning och enkel slunga fungerar

fint upp till 40 ton. Sump och klarningstank silning och ymptank. Tappning med tappmaskin

helautomatisk.

Första besöket, vårgenomgång, kolla foder. Almanackan styr när man gör denna första koll. 1

april Ser ingen skillnad på isolerade eller oisolerade lådor. Stödfodrar genom att ta från de rika

och ge från de fattiga.

Andra besöket, lådkifte, spärrgaller och tre skattlådor innan rapsen blommar. Kanske behöver

man inte skifta lådor.

Rapsskattningen, två blåser bin två slungar silning och ympning kräver ytterligare en person. Inga

spännband, öppna fluster 28 samhällen plus släp vid flytt

Svärming sker inte så ofta. Har inte bytt drottningar sedan 90-talet.

Inget vaxbyte görs, alla döda samhällen tas hem och smälts om. Stilla byte. De svärmar som går

får de anställda. Gör drottningodling under hela säsongen för eget bruk. Runt midsommar

avläggare med celler eller parade drottningar

Slutskattning. Två man blåser och skattar en tredje går igenom samhället börjar månadsskiftet juli

augusti. Klent samhälle får inget socker.

Sista sockergiva totalt ca 18 kg torrs substans

Sten på taket

Utsmältning av vax

Varroabehandlas med apistan. Ser resistens. Tänker testa med oxalsyraförångare

Anteckningar förda av Lotta Fabricius Kristiansen
